

Kontrolrapporten for 2011

- **Kontrol af den nordiske Svane og EU Blomsten**

”Der er ingen tvivl om at vores licenshavere overordnet set er glade for at der gennemføres kontrol. De synes at det er vigtigt for mærkernes troværdighed.”

Citat kontrolchef Trine Pedersen; Miljømærkning Danmark

Indhold:

INTRODUKTION

- Om kontrolrapporten
- Opsummering af resultater

REGLER OG PROCEDURER FOR KONTROLARBEJDET

- Hvordan foregår kontrol og overvågning af Svanen og EU Blomsten?
- Eksempler på overtrædelser
- Kontrol og overvågning i 2011 og tidligere år

INTRODUKTION

Om kontrolrapporten

Miljømærkning Danmark (MMD) udgiver en gang årligt *kontrolrapporten*, der er en afrapportering af det arbejde der løbende foregår som del af Miljømærkningens opgave¹ med at kontrollere de to mærker. Opgaven består mere præcist i:

- en kontrol af hvorvidt produkter med licens overholder de krav, der er fastsat i kriterierne² for den aktuelle produktgruppe
- en overvågning af hvordan mærkerne anvendes til markedsføring.

Den sidstnævnte type kontrol foretager MMD dels af de virksomheder, der har opnået retten (dvs. fået licens) til at anvende et miljømærke og dels af detailhandel og andre forhandlers anvendelse af mærkerne i marketingmaterialer o.lign.

Rapporten beskriver resultaterne af kontrolarbejdet i 2011 set i forhold til resultaterne fra de foregående år og sammenholdt med udviklingen i miljømærkningen generelt.

---

¹ MMD har opgaven for det danske miljøministerium.

² Kriterierne for et produktområde er de krav, der skal opfyldes for at kunne få en licens; de er besluttet af det nordiske hhv. det europæiske miljømærkenævn.

Opsummering

Miljømærkning Danmark har i de seneste år oplevet en stor vækst i såvel omsætning af miljømærkede produkter som antallet af produkter på hylderne. I 2007 var der 3459 produkter og i 2011 var der 7210 produkter med en Blomst eller et Svanemærke på. Denne stigning har i sagens natur også betydet et øget kontrolarbejde. Antallet af virksomheder der er blevet kontrolleret er derfor steget fra 101 i 2007 til 134 i 2011.

Resultater af efterkontrollen

I 2011 blev der fundet en række mindre overtrædelser af reglerne.

Typiske overtrædelser var:

- at indholdet i en råvare er ændret uden at virksomheden har søgt om at få denne nye råvares kemiske sammensætning godkendt.
- at en råvare allerede er anvendt i produktionen før den er godkendt til brug i produktion af den miljømærkede vare.
- manglende årsopgørelse af ressourceforbrug (f.eks. kemi, papir og energi) for det foregående år.
- anvendelse af ikke tilladte kemikalier i serviceydelser.

Efterfølgende er alle de observerede overtrædelser bragt i orden og forholdene godkendt af MMD. I ingen tilfælde har disse overtrædelser været af en karakter, der har ført til inddragelse af licens eller politianmeldelse.

Resultater af markedsovervågningen

En overtrædelse har været af en så alvorlig karakter, at Miljømærkning Danmark har politianmeldt virksomheden for overtrædelsen i januar 2012. Det drejer sig om, at virksomheden i flere tilfælde har anvendt Svanemærket til at markedsføre produkter uden licens. Producenten opnåede en klar markedsføringsgevinst og konkurrencefordel indenfor den givne produktkategori. Sagen afventer endelig afgørelse hos politiet. Efterfølgende har virksomheden søgt og fået licens til produkterne³.

---

³ Miljømærkning har som en konsekvens af krav om fortrolighed om virksomhedsoplysninger ikke mulighed for offentliggøre navnet på den pågældende virksomheden.

2. REGLER OG PROCEDURER FOR KONTROLARBEJDET

Hvordan kontrol og overvågning af Svanen og EU Blomsten?

Miljømærkning Danmarks opgaver med kontrol har hjemmel i bekendtgørelsen om administration af det nordiske og europæiske miljømærke

§ 6. Miljømærkning Danmark har til opgave, at..

- 8) kontrollere licens- eller registreringshavers opfyldelse af de gældende kriterier og anvendelsesbetingelser, herunder inddragelse af licens eller registrering til anvendelse af det europæiske og det nordiske miljømærke,
- 9) overvåge og reagere overfor ulovlig anvendelse af det europæiske og det nordiske miljømærke, bekg. 447/2010.

Miljømærkning Danmark udfører forskellige former for kontrolarbejde:

- Kontrol i forbindelse med tildeling af licens
- Løbende kontrol af virksomheders produktion
- Løbende kontrol af brugen af miljømærkerne i markedsføring

Kontrol ved tildeling af licens

Miljømærkning Danmark besøger altid virksomhederne før de får licens – i form af et såkaldt *kontrolbesøg*. Formålet med dette besøg er bl.a. at sikre, at virksomheden har en form for kvalitetsstyringssystem. Systemet er med til at sikre at virksomheden i den daglige drift overholder kravene i det pågældende kriteriesæt.

Løbende kontrol af produktionen

I den løbende årlige opfølgning foretages der stikprøver blandt de virksomheder, der har licens – såkaldt *efterkontrol*. Omfanget af dette arbejde er på et niveau der sikrer, at alle virksomheder bliver kontrolleret mindst én gang i den periode deres licens gælder.

Efterkontrollen kan foretages på flere måder:

- MMD aflægger kontrolbesøg på virksomheden
- MMD gennemgår produktionsspecifikationer tilsendt fra virksomheden.
- MMD gennemgår opgørelser for f.eks. virksomhedens ressourceforbrug tilsendt fra virksomheden
- MMD gennemgår på ny virksomhedens rutiner for produktion og kvalitetssikring.
- MMD tester miljømærkede produkter der er indkøbt til formålet; f.eks. for indhold af ikke tilladte stoffer

Markedsovervågning af anvendelsen af mærkerne

Miljømærkning Danmark foretager også en systematisk overvågning af anvendelsen af miljømærkerne på hjemmesider, i reklamematerialer og andre marketingsmaterialer. Denne kontrol kaldes for *markedsovervågning*, og foregår både hos licenshavere og forhandlere og stikprøvevis i tilbudsaviser o.l. I det enkelte år kan fokus være på en bestemt branche – eller hos tidligere licenshavere (for at kontrollere, at disse virksomheder ikke stadig anvender mærkerne).

Herudover tager Miljømærkning Danmark sig af henvendelser fra virksomheder og privatpersoner som har mistanke om misbrug af miljømærkerne. (F.eks. hvis der er konstateret parfumeduft i et miljømærket produkt hvor kriterierne forbyder parfume).

Eksempler på overtrædelser

Efterkontrol

Denne form for kontrol er som oftest en planlagt kontrol, hvor en medarbejder fra Miljømærkning Danmark undersøger om virksomheden og deres produkter/serviceydelse overholder kravene i kriterierne. Som nævnt ovenfor kan dette foregå på en række forskellige måder.

Blandt de typiske overtrædelser af reglerne kan nævnes:

- at producenten har udskiftet råvarer og underleverandører uden/før at dette skift er godkendt af Miljømærkning Danmark. I mange tilfælde lever produktet stadig op til kriterierne for miljømærkning, men der er også eksempler på, at produktet IKKE længere lever op til kriterierne. Sådanne overtrædelser kan opdages ved besøg på virksomheden, kontrol af produktionsspecifikationer eller ved test af produktet
- at virksomheden har forsømt at foretage den løbende opgørelse over forbruget af kemikalier og råvarer, der er krævet i kriterierne.

Markedsovervågning

Denne form for kontrol består som beskrevet ovenfor i at overvåge om de to mærker anvendes korrekt.

Som typiske overtrædelser kan nævnes:

- anvendelse af miljømærket til anprisning af et produkt som endnu ikke har fået licens (men der er ansøgt)
- anvendelse af mærket i forbindelse med andre af virksomhedens produkter, som ikke har licens eller hvor det ikke er muligt at få licens
- anvendelse af et miljømærke på et *produkt* til en generel markedsføring af virksomheden som mere miljøvenlig (og ikke kun af de miljømærkede produkter)

Sanktioner kan – alt efter overtrædelsens art – spænde fra en henstilling om at bringe sagen i orden over krav om at aflevere en skriftlig redegørelse til inddragelse af licens. I de værste tilfælde kan Miljømærkning Danmark foretage en politianmeldelse af virksomheden.

Efterkontrollen 2011 sammenlignet med tidligere

I lighed med tidligere år har efterkontrollen i 2011 fokuseret på virksomhedernes forbrug af kemikalier og energiforbrug.

Miljømærkning Danmark har i 2011 haft særligt fokus på brancherne trykkerier, hoteller, rengøringsfirmaer, vaskerier, butikker og tekstiler. Konkret har der været tale om kontrol af:

- kemikalieforbruget hos trykkerier og deres underleverandører
- hotellers forbrug af ressourcer i form af indkøb af papirprodukter og rengøringsmidler
- rengøringstjenesters og vaskeriers forbrug af rengøringsmidler og vaskemidler (samt papir, brændstof og andre rengøringsartikler)
- butikkers forbrug af energi og sortimentet af miljørigtige varer
- tekstilers potentielle indhold af kræftfremkaldende og hormonforstyrrende stoffer
- kvaliteten af tekstiler med miljømærker.

Efterkontrol hos virksomheder – og udviklingen i forhold til tidligere år

Der blev i 2011 udført efterkontrol hos 134 virksomheder. Resultaterne fra 2011 er sammenholdt med tidligere år i nedenstående skema:

Efterkontrol	2007	2008	2009	2010	2011
<i>Antal virksomheder med efterkontrol i alt</i>	101	63	93	113	134
<i>Inddragelse af licenser</i>	0	1	0	2	0
<i>Politianmeldelser</i>	0	0	0	0	0

Fra og med 2007 er antallet af mærkede varer steget fra 3459 til 7210. Det har naturligvis betydet et større kontrolarbejde men som tallene viser uden at antallet af overtrædelser er steget i samme omfang. Faktisk er tallene faldet lige med undtagelse af 2010, hvor to trykkerier fik inddraget licensen på grund af mangelfulde årsredegørelser for kemikalieforbruget.

Eksempel på test

I 2011 blev der gennemført test af tekstiler fra fem forskellige licenshavere, i alt blev ti forskellige typer af tekstiler sendt til test hos et analyselaboratorium: tre babytekstiler, to børnetekstiler, tre boligtekstiler og to møbeltekstiler. Alle tekstiler var mærket med EU Blomsten.

Der blev gennemført følgende test:

- en analyse af mængden af fri og delvis hydrolyseret formaldehyd
- en analyse af mængden af aromatiske aminer fra azofarvestoffer
- en analyse af mængden af alkylphenol ethoxylater (APEO)
- en analyse af vaskeægthed (farveændring og afsmitning)
- en analyse af gnideægthed i våd og tør tilstand

Sammenholdt med kravene i EU Blomstens kriterier for tekstiler klarede alle ti tekstiler kravene vedrørende mængden af fri og delvis hydrolyseret formaldehyd og mængden af aromatiske aminer fra azofarvestoffer, samt krav til vaskeægthed og gnideægthed. Otte ud af ti af tekstiler indeholdt ikke APEO. De to sidste tekstiler indeholdt 1,66 mg/kg og 5,28 mg/kg. De små overskridelser skyldes formodentlig forurening i produktionen og vurderes ikke til at have betydning.

Samlet set levede de testede tekstiler op til kravene i kriterierne.

Markedsovervågningen 2011 sammenlignet med tidligere

Overvågning af produkter/virksomheder

Antallet sager ved forkert brug af miljømærker er opsummeret for produktgrupper:

	antal
Trykkerier	7
Vask- og rengøringsmidler	6
Rengøringstjenester	5
Maling	4
Skriveredskaber	4
Vaskerier	3
Kosmetikprodukter	3
Tv	1
Byggeprodukter	1
Udemøbler	1
Papirprodukter	1

Karakteren af overtrædelserne i 2011 er meget lig de, der er blevet fundet de seneste fem år. I lighed med 2010 er der flest tilfælde af anvendelse af Svanen og EU Blomsten i markedsføringen for produkter, *uden* et miljømærke. Typisk er der dog tale om produkter, for hvilke der er søgt licens eller som har licens i et andet nordisk land uden den nødvendige registrering i Danmark. Hovedparten af disse produkter har efterfølgende fået tildelt licens eller er blevet registreret i Danmark. For alle andre overtrædelser er fejlene blevet rettet, så reglerne nu er overholdt.

Resultaterne fra 2011 er sammenholdt med tidligere år i nedenstående skema:

Markeds- overvågning	2007	2008	2009	2010	2011
<i>Overtrædelser</i>	27	13	30	104	36
<i>Politianmeldelse</i>	0	0	0	1	1*

- *Politianmeldelse foretaget i januar 2012 vedr. vildledende brug af et miljømærke i markedsføringen af et papirprodukt.*

Love og regelværk om det nordiske miljømærke Svanen og den europæiske EU Blomst:

Retningslinjer for markedsføring med Svanen og EU Blomsten:

<http://www.ecolabel.dk/producenter/markedsfoering/regler/>

Love og regler for miljømærkning:

<http://www.ecolabel.dk/producenter/saadanfaaslicens/loveogregler/>

Her kan du se alle de Svanemærkede produkter, der er godkendt til salg i Danmark, samt de EU-Blomst-mærkede produkter, der har fået licens i Danmark: <http://www.ecolabel.dk/produkter>.

Til bagsiden af rapporten:

Miljømærkning Danmark har ansvaret for EU Blomsten og det nordiske Svanemærke, som er Danmarks officielle miljømærker. Miljømærkning er en frivillig ordning for virksomheder, hvis produkter lever op til mærkernes krav. Blomsten og Svanen findes i dag på en lang række produkter og serviceydelser, og der kommer hele tiden nye til.

Du kan læse meget mere om Blomsten og Svanen på www.ecolabel.dk. Her kan du finde alle de miljømærkede produkter og få gode råd om forbrug, miljø og sundhed i øvrigt. Du kan besøge os på [facebook.com/Svanemaerket](https://www.facebook.com/Svanemaerket).